האחד והביחד שכבת ד'

אמנון ושרון - הדילמה של אמנון

שרון ואמנון הוכרזו כ"זוג".

אמנון היה ילד יפה ונבון, מצטיין בלימודים ובמשחקי כדור, הוא היה הבולט מבין הבנים.

שרון הייתה "מלכת הבנות". כל הבנות העריצוה בשל יופייה וניסו להידמות לה. היא הייתה מסתובבת כטווס ועולבת בבנות שקיבלו את כל עלבונותיה כמחמאות. כשנשאלה שרון: "איזה בן את אוהבת?" השיבה ללא היסוס: "את אמנון"! לכן החליטה הכיתה להכריז עליהם כ"זוג".

אמנון לא "השתגע" במיוחד אחרי שרון, אך היא היתה הבת הכי מבוקשת והחמיא לו להיות מבוקש על-ידי הבת הכי מבוקשת. אך עוד סיבה הייתה לו להסכים להיות בן זוגה. בשבוע הבא ייערכו הבחירות לוועד הכיתה, אמנון רוצה מאד להיות בוועד הכיתה, אך את הסיבה הזאת שמר בלבו. באותו שבוע, בתום השיעור האחרון, לאחר שהמורה יצא מהכיתה, החליטה שרון להשתובב וצעקה בקול: "מי מערער על היותי מלכה?" כל הכיתה דממה, רק חנה צעקה בכל קולה - "אני"! כל העיניים הופנו לעברה.

"את, הא"? – לגלגה שרון - "מי את בכלל"? אמרה והדפה את חנה בחוזקה. חנה נפלה על הרצפה ופנקס נשמט מכיסה. שרון מיהרה אל הפנקס, כבז העט על טרפו.

משראתה את המלים "פנקס סודי", צחקקה, עלתה על אחד השולחנות וצעקה: "הקשיבו, הקשיבו"!

כל בני הכיתה פרצו בצחוק רם, כולם חוץ מחנה ששכבה בוכה ומבוישת על הרצפה. "אוהבת את אמנון, הא"? צחקה שרון בקול, "את בחרם, את בחרם!"

בין רגע עזבו כולם את הכיתה, מותירים את חנה בוכה על הרצפה. לאחר שהלכו כולם, קמה חנה והתיישבה, מוחה את דמעותיה. משפקחה את עיניה בשנית ראתה את אמנון יושב מולה על הרצפה ובידו הפנקס, סגור. אמנון מתלבט כיצד לנהוג.

האם להקשיב לחברתו מלכת הכתה יום לפני הבחירות לוועד הכתה ולהחרים את חנה, או לוותר על החברות עם מלכת הכתה ולהישאר חבר לכתה של חנה.

למורה

הדילמה עוסקת בהתלבטותו הפנימית של אדם המבקש להיות נאמן לערכיו ולעקרונות שבהם הוא מאמין, אל מול דרישת הקהילה ובנוסף יש כאן גם ביוש = Shaming - מה קודם למה ומהם השיקולים שעל התלמיד לשקול לפני שהוא מביע עמדה? על התלמיד לקרוא את כל המקורות, לאסוף מידע ולגבש את עמדתו שלו. מיד אחר-כך ישמיע התלמיד את עמדתו בפני שאר חברי הקבוצה וישמע את שלהם. הקבוצה תנהל דיון שבמסגרתו מוודאים שהתלמידים מעלים עמדות וטיעונים המנומקים מתוך עולמם ובעיקר – מתוך הטקסטים.

בדילמה זו מתנגשים הערכים: נאמנות לעצמי מול נאמנות לקבוצה/לקהילה,

"האחד והביחד" שכבת ד'

יהושע בן פרחיה אומר: "עשה לך רב, וקנה לך חבר, והוי דן את כל האדם לכף זכות".

משנה, מסכת אבות פרק א, משנה ו

"אל תשאל מה חברי הקבוצה שלך יכולים לעשות למענך, שאל מה אתה יכול לעשות למען חברי הקבוצה".
(מג'יק ג'ונסון)

"חברים" / שייקה לוי

מילים: דודו ברק

לחן: יוני רועה

חבר אחד לימד אותי לשיר

חבר אחד לימד אותי לשמוח

גם חברתי הציעה לי לקחת קצת אויר

ואת הרע מהר מאוד לשכוח.

היה מי שלימד אותי לבכות

היה מי שעזר לי גם לסלוח

מכל הלטיפות, העלבונות והמכות

נשאר לי רק אל תוך עצמי לברוח.

מכל החברים שלי קיבלתי את הטוב

את החיוך נתן לי החבר הכי קרוב.

קיבלתי מכולם את המיטב

את הכנות ואת מגע האושר

קיבלתי קרן שמש וירח וכוכב,

את קו הרחמים, את קו היושר.

עכשיו אני פוסע לי לאט

ומעלי זורחת לי השמש

חשבתי לי לתת פה, לכולכם, אחד אחד,

את מה שחברי נתנו לי אמש.

מכל החברים שלי קיבלתי את הטוב

את החיוך נתן לי החבר הכי קרוב.

"אם תעשה כל שביכולתך למען הקבוצה, תמיד תעשה משהו טוב גם לעצמך"

(פט ריילי)

"הַמַּלְבִּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ בָּרַבִּים... – אֵין לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא"

מסכת אבות ג, יד

מי שגורם לחברו להחוויר מעלבון, מי שמעליב אדם ". לפני אחרים, לא יזכה למנוחה בעולם הבא. כלומר הפגיעה בזולת היא מעשה חמור מאוד.

"לֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ, הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת עֲמִיתֶךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֵטְא".

"לֹא תִקֹּם וְלֹא תִטֹּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ, אֲנִי ה' ".

ויקרא י"ט, י"ז-י"ח

טובים השניים

מאת ד"ר דניאל גוטליב

"...על פניו יש דווקא משהו מנוגד להיגיון בשותפות. הטבע האנושי בדרך כלל מעדיף לא להתחלק עם אחרים ולא לחפש שותפויות. אדם מעדיף לשמור את הכל אצלו ולחיות את החיים על פי צו רצונו.. הנטיה להשאיר הכל אצלנו נובעת גם מחוסר האמון שאנו רוכשים כלפי אחרים והמחשבה כי אין לנו על מי לסמוך אלא רק על עצמנו בבחינת "אם אין אני לי מי לי?"

אבל לחיים של זאב בודד יש גם חסרונות. הוא אמנם לא צריך להתחלק עם אחרים בטרף, וכל מה שהוא צד הוא בכדי למלא את כרסו, אך מצד שני אין לו עם מי לחלוק חוויות, התרגשויות או את התוכניות ליום המחרת...."

משימה

- **אילו רגשות עולים בכם למקרא הסיפור על חנה? מה הייתם אומרים לה אם הייתם אמנון היושב מולה?**
- **מהי עמדתכם כלפי הסיפור? עם איזו התנהגות אתם מזדהים? נמקו בקצרה.**
- **מה מלמדים אתכם המקורות שקראתם? מה אתם לוקחים מהם כדי לגבש את עמדתכם טוב יותר?**

דונו ביניכם בקבוצה על שְלוש השאלות הראשונות והקשיבו לתשובות של כל חברי הקבוצה. ספרו זה לזה סיפורים דומים שאתם מכירים. מה חשבתם וכיצד התנהגתם אתם במקרים שאתם מתארים?

- **בדקו במרשתת מיהם פט ריילי ומג'יק ג'ונסון. כיצד תסבירו עכשיו את האמירות שלהם? מה חשוב להם? האם אתם מזדהים עם אמירותיהם?**
- **בדקו מתי נכתבה מסכת אבות שבמשנה. כתבו מה אתם חושבים על כך שמישהו כתב זאת אלפי שנים לפני הסיפור על אמנון ושרון. על מה מעידה עובדה זו לדעתכם?**
- **לסיכום הלימוד תארו בכתב ובקצרה את הבירור שערכתם עם עצמכם ועם קבוצת הלימוד. הוסיפו מהי המסקנה והלקח שאתם לוקחים מהסיפור ותארו מה אתם תוכלו לעשות כדי שעולמנו החברתי יהיה טוב יותר.**

בסיום הלימוד, פנו אל פרופיל בית-הספר ומצאו בו מילים, היגדים, כותרות וערכים הקשורים לדעתכם ללימוד שערכתם כאן.

- כתבו את מחשבותיכם על הקשרים שגיליתם בין הלימוד לבין הפרופיל שלנו. הוסיפו גם את מה שאתם מרגישים וחשים לנוכח הקשרים הללו.
- כתבו מעט גם על החברה שאתם הייתם רוצים להיות חברים בה והסבירו מה היתרונות של חברה כזו ומה תוכלו לעשות כדי להשפיע עליה.